

S příchodem roku 2011 byl mezi hlavní úkoly rezortu obrany stanoven i úkol zpracovat dva zásadní dokumenty, které mají definovat konkrétní cíle AČR (i její logistiky). Podle Alexandra Vondry (ministra obrany) jde o vypracování Bílé knihy o obraně. Dokument, který má být zásadním koncepčním materiálem o budoucnosti celé AČR na dalších 10 až 15 let. Armáda a její logistika potřebuje jasné definování cílů a schopností, kde v neposlední řadě sehrává velmi významné místo reforma akvizičního systému a změna systému řízení a kontroly v rezortu obrany. Tedy nikoliv realizovat různé nákupy bez přesně stanoveného střednědobého plánu pod tlakem času až v závěru roku. Konkretizace úkolů Bílé knihy bude rozpracována v druhém dokumentu pro potřeby AČR, v Šedé knize.

1. Audit v oblasti vyzbrojování

Provedený forenzní audit v celkem 54 případech u prověřovaných 129 zakázek v oblasti vyzbrojování za období let 2005-2010 zjistil různá pochybení či neobvyklé okolnosti týkající se postupu výběrových řízení. Okolo padesáti procent zakázek bylo prověřováno u Správy vojenského bytového fondu, zbývající část u vojenských ubytovacích a stavebních správ. Ve všech případech se jednalo o nákup služeb souvisejících s nemovitostmi.

Na základě výsledků forenzního auditu a prověrky zakázek v oblasti vyzbrojování bylo zjištěno, že celý systém nákupu v armádě začíná již špatným přípravným obdobím zakázkové činnosti, kdy v řadě případů dochází k nedodržení, porušení a obcházení zákona o zadávání veřejných zakázek a k preferenci a zvýhodňování některých soutěžících dodavatelů. Některé chyby se týkají pouze administrativy, jiné ale ovlivnily výsledek výběrového řízení. V každém pátém výběrovém řízení nevyhrála nejlevnější nabídka. Sám generální sekretář Jan Vylita konstatoval, že: „Za vyšší cenu ministerstvo nezískalo lepší služby nebo dodávku. Nejlevnější nabídky byly z různých důvodů, většinou administrativních, vyřazeny, nebo nezměly kvůli špatně nastaveným hodnotícím kritériím.“

Kromě forenzních auditů zadaných externím firmám současně od září 2010 probíhala interní kontrola akvizičního procesu zaměřená na zakázky realizované sekci vyzbrojování MO. Tuto kontrolu prováděl Úřad pro dohled nad akvizicemi MO, který konstatoval, že problémem minulých zakázek je špatné plánování. Ministr obrany uvádí, že: „Například dlouhodobý plán na nákup zbraní prakticky neexistuje a střednědobý plán je často nesplnitelný a zbytečně nadhodnocený. Reforma plánování akvizic bude zásadní součástí připravované Bílé knihy.“ Úkolem do budoucna je systém radikálně změnit, omezit roli prostředníků, spolupracovat s jinými rezorty na novelizaci legislativy, a zároveň se více účastnit mezinárodních zbrojních projektů. Proto, aby v budoucnu rezort obrany nakupoval efektivně, je potřebné začít efektivně plánovat.

2. Priority v logistice

Mezi hlavní úkoly logistiky v roce 2011 lze zařadit:

- zabezpečení logistické podpory sil a prostředků ČR v zahraničních misích,
- zvyšování schopností nasaditelné logistiky,
- centralizace a optimalizace stacionární logistiky,
- centralizaci v oblasti služeb,
- možnou změnu v poskytování logistické podpory 1. úrovně,
- optimalizaci výše zásob materiálu.

Pro realizaci akvizičních činností v naší armádě se jeví především využití Agentury NATO pro údržbu a zásobování NAMSA (NATO Maintenance and Supply Agency). Agentura existuje od roku 1958 a členskými státy Aliance nabízí specializované služby včetně oprav techniky a výzbroje, modernizace zbraňových systémů, nebo zásobování náhradními díly či střelivem. V současné době také pro potřeby jednotek působících v zahraničních operacích zajišťuje kompletní logistickou podporu. NAMSA funguje jako akviziční agentura. Naše MO zatím těchto služeb využívalo jen minimálně. První náměstek ministra obrany Jiří Šedivý uvádí, že: „Prostřednictvím NAMSA je totiž možné realizovat nákupy naprosto transparentním způsobem, v rámci otevřené mezinárodní soutěže a dosáhnout jednoznačně nejvýhodnější ceny.“ Agentura na rozdíl od českých prostředníků navíc za své služby nepožaduje žádnou provizi, hrazenou ze strany zákazníka jsou pouze administrativní poplatky. Jako příklad výhodného nákupu uvádí Jiří Šedivý možné pořízení munice principem takzvané konsolidované akvizice, kdy „Česká republika vyspecifikuje svůj požadavek (určí typ a množství materiálu). NAMSA pak zjistí, zda-li a kde probíhá podobná akvizice, a oba požadavky spojí. Ve výsledku tak lze ušetřit 20 až 30 procent“.

Pozornosti logistiky v roce 2011 rovněž neujde velmi důležitá oblast logistické podpory v oblasti vyřazování zastaralého, v mnoha případech již zcela nefunkčního, ale i nadpočetného majetku armády. Je to jedna z dalších priorit letošního roku, kterou lze spatřovat v potřebě vnést dynamiku do zbavování se nepotřebného majetku. Tento majetek je pro rezort přítěží. Jednak se majetek musí skladovat, evidovat, ošetřovat, ale musí se rovněž střežit a hlídat. To všechno si vynucuje vynakládat další nemalé finanční prostředky. Ministerstvo obrany nyní disponuje movitým a nemovitým majetkem v pořizovací ceně okolo 190 miliard korun, který je ovšem přibližně z 60 procent odepsán. „Chceme mimo jiné řešit otázku prodeje bytů, o kterou se rezort snaží už od roku 2004, v podstatě bez jakéhokoliv výsledku,“ konkretizuje ministr obrany. Ministerstvo obrany chce letos prodat 1400 bytů v Praze, které vlastní. Další prodej se týká 36 letounů L-159 Alca. Alexandr Vondra na internetových stránkách army.cz uvádí, že: „Probíhají aktuálně jednání se dvěma zeměmi. Jednou z nich je Irák a mohu říci, že jsme tak daleko, jak jsme ještě nikdy nebyli. Myslím, že je tu opravdu naděje, že se nám v letošním roce podaří tento velký úkol vyřešit.“ K uvedenému odprodeji podle army.cz generální sekretář Jan Vylita uvádí, že „racionalizovat majetek ministerstva obrany je sám o sobě obrovský úkol“. Na prodeji bitevníků a armádních bytů stát může vydělat kolem 1,5 miliardy korun. Dalších přibližně 700 milionů by mohl získat vyřazením 350 různých komodit movitého majetku, což představuje asi 750 tisíc položek, a prodejem přibližně 300 nemovitostí a pozemků v pořizovací hodnotě 3,6 miliardy korun. Celkové výnosy z prodeje by tak měly dosáhnout zhruba 2,2 miliardy korun.

Pro urychlení procesu prodeje majetku chce generální sekretář spolupracovat s ministerstvem financí na novele zákona o nakládání s majetkem státu.

Logistika AČR, stejně jako celý rezort obrany, se potýká s obecně známými limitujícími faktory. Snižující se objem finančních prostředků většinou stačí pouze na zakonzervování stavu. Nedostává se na téměř žádný rozvoj a mnohdy ani na reprodukci. Vynucený pokles zdrojového rámce nutí a neustále bude nutit hledat nové přístupy a způsoby v materiálně-technickém zabezpečení, včetně zabezpečení výcviku.

Cílem sekce logistiky MO (dále SLog MO) bylo a je vytvořit funkční systém velení a řízení, který zabezpečí proces velení a řízení logistiky od strategické až po taktickou úroveň. Dosáhne výrazného zefektivnění přímočarou a flexibilní organizační strukturou, která bude schopna reagovat v reálném čase na předložené požadavky v oblasti operační i mírové logistické podpory. Z hlediska logistiky se jeví jako optimálnější vytvoření logistické agentury v přímé podřízenosti SLog MO a začlenění stacionárních základů logistiky do struktury operačního velitelství. Tím by byla zabezpečena součinnost majetkových manažerů ze strategické úrovně s rezortními složkami.

Nasaditelné logistice druhé úrovně, která je tvořena 14. brigádou logistické podpory (dále jen 14. blogp) dislokovanou v posádce Pardubice, se dvěma prapory (141. zásobovací prapor je dislokován v posádce Pardubice a 142. prapor oprav techniky je umístěn v posádce Klatovy), se v plné míře nedostává kapacita logistické podpory k plnému pokrytí politicko-vojenských ambicí ČR. 14. blogp vytváří jednotlivá modulární NSE, kterými podporuje jednotky vyčleňované pro NRF.

Kromě těchto NSE 14. blogp vytváří jádro mnohonárodního dopravní praporu, čímž naplňuje FG E0035/26. Hlavní chybějící schopnosti 14. blogp lze spatřovat v zabezpečení RSOM (Reception, Staging and Onward Movement), v dopravě a skladování PHM a v dopravě a skladování vody. Uvedené chybějící schopnosti byly zvláště pocítovány při přípravě EUBG, kde AČR zastávala funkci vedoucího národa. Nicméně se jedná o obecné schopnosti, které jsou nepostradatelné pro jakékoliv rozmístění a působení vojsk mimo území ČR. K optimalizaci logistické podpory jednotek zasazených do expedičních operací v rámci mnohonárodních sil je potřebné vybudovat 143. záspr. Proto budování 143. záspr se jeví jako nevyhnutelné opatření, které zvýší potřebnou kapacitu 14. blogp. Organizační jádro budovaného 143. záspr lze umístit na letišti Pardubice. Podle tempa budování 143. záspr, které bude záležet na personálních a finančních možnostech rezortu, bude ředitel sekce logistiky MO zvažovat dočasné umístění tohoto praporu. Základním krokem musí být výstavba autoparku, tak aby nová technika nebyla technicky degradována svým umístěním na volném prostranství.

Důležitým trendem v oblasti logistiky bude obsazování klíčových postů v systému logistiky. Nejedná se pouze o národní struktury jako jsou logistická čísla vojenských odborností (dále ČVO) v rámci kontingentů a NSE, ale i o cílené obsazování logistických míst ve strukturách NATO a EU osobami s rozsáhlými logistickými národními, tak i nadnárodními zkušenostmi. Podobný přístup bude prosazován i v případě obsazování míst v organizacích, které mohou rezortu obrany přinést výhody, tak jako tomu bude v případě MCCE (Movement Coordination Centre Europe) v nizozemském Eindhoven, které má koordinovat všechny druhy strategických přeprav v rámci NATO. Důležitým úkolem je vyslání skupiny logistických odborníků do Kosova. Ti budou na základně Šajkovac (Bosna) plánovat postupnou likvidaci základny, na které čeští vojáci téměř deset let působí.

Další cestou jak snížit vynaložené náklady na některé služby a dosáhnout jejich zkvalitnění je hlubší sbližování s civilním sektorem. Jde především o spolupráci se Správou státních hmotných rezerv (dále jen SSHR) při nákupu PHM, plánované distribuci olejů a maziv, pořízování platebních karet SSHR. V oblasti speciálního zabezpečení vzdušných sil se jedná o sdílení dat, využívání jednotného informačního pole a technologických zdrojů, které zvýší úroveň bezpečnosti letového provozu. Bude pokračovat větší využívání rezortem založených organizací. Sekce logistiky MO bude do budoucna prosazovat, aby se stále více objevovaly u vojsk jak v posádkách, tak v operacích servisní skupiny, které by měly výrazně usnadnit práci opravárenským jednotkám. Toto zvýšené vysílání civilních zaměstnanců pro podporu jednotek v zahraničí bude vyžadovat ujasnění jejich statutu, což není v gesci sekce logistiky. Sekce logistiky MO se bude snažit prostřednictvím těchto organizací najít cestu k vyššímu využívání služeb organizací, jako je NAMS.

Outsourcing se v ČR ukázal jako dobrá možnost ke snížení početního stavu pracovníků armády a částečně i na snížení finančních prostředků. Je předpoklad v oblasti zabezpečení služeb dále rozšiřovat formu outsourcingu. Pokračování outsourcingu však realizovat pouze v oblastech, kde to bude ekonomicky výhodné. Tak, aby bylo zajišťování činností a služeb sloužících k podpoře útvarů a zařízení MO externím dodavatelem vysoce efektivní. Je potřebné dále velmi pečlivě ošetřovat především smluvní část a kontrolu praktického výkonu všech těch, kteří outsourcing v armádě vykonávají. Mezi základní předpoklady limitního charakteru pro uplatňování a další rozšiřování outsourcingu nadále patří:

- udržení schopností potřebných pro bojovou činnost u útvarů a zařízení,
- přísné dodržování pravidel hospodárného, kvalitního a efektivního využívání majetku rezortu,
- celková výhodnost a ekonomické přínosy (dodavatel nesmí získat monopol v oblasti svého působení),
- dodržování právního rámce.

Proto i v roce 2011 mezi rozhodující úkoly logistiky patří úkol pokračovat ve využívání outsourcingu v ekonomicky výhodnějších oblastech, především ve službách stravování, ochraně objektů, technickém střežení při ochraně muničních skladů a u osobních silničních vozidel. Dále se předpokládá pokračovat v dříve pozastaveném pilotním projektu „Outsourcing vyzbrojování rezortu obrany“.

V oblasti stravování bude dále docházet k rozšiřování projektu outsourcingu stravování. V současné době je 25 stravovacích zařízení, které využívají catering jako službu. Dalším krokem bude uzavření smlouvy s poskytovatelem služby na regionální bázi. V roce 2011 se tato regionální smlouva bude týkat regionu Pardubice, Chrudim, Hradec Králové. V roce 2013 dojde k vyhodnocení tohoto procesu a po získání pozitivních zkušeností je předpoklad pokračovat regionem Praha nebo Olomouc. V roce 2014 připojit region Brno. Hlavním cílem je opět již zmiňovaná centralizace a uzavření rámcové smlouvy s jedním partnerem. Zavedením této smlouvy dojde ke zvýšení stability systému, zkrácení času od vzniku potřeby zabezpečení stravování po jeho realizaci a snížení nákladů, které je vedle kvalitně poskytované služby již nedílnou součástí celého projektu.

V budoucnu pro zlepšení systému zásobování PHM cestou SSHR připadá v úvahu i možnost dodávek vybraných druhů olejů a maziv. Tato varianta je v současné době v řešení a vyžaduje změnu zákona o působnosti SSHR. Zavedení platebních karet SSHR na pořízování PHM u civilních čerpacích stanic je ve zkušebním provozu u Univerzity

obranu v Brně a Základny neopravovaného materiálu Brno. Výhodou nově zaváděných platebních karet je skutečnost, že cena za odebrané PHM není dle ceníku čerpací stanice, ale shodná s cenou centrálně pořizovaných PHM cestou SSHR. Nevýhodou zůstává prozatím síť čerpacích stanic, u kterých je možno takto pořizovat PHM (zatím pouze čerpací stanice EuroOil, ÖMV a Benzina).

V oblasti vojenské dopravy byla její praktická činnost realizována odborem vojenské dopravy a třemi regionálními úřady vojenské dopravy. Odbor vojenské dopravy zabezpečoval mezinárodní přepravy jednotek AČR do misí a prováděl součinnost s ostatními státy v oblasti požadavků na zabezpečení přesunů ozbrojených sil na a přes naše území. Příslušníci regionálních úřadů vojenské dopravy zabezpečovali vnitrostátní přepravy jednotek AČR a součinnost s jednotkami cizích států tranzitujících nebo přesunujících se do nebo z vojenských výcvikových prostorů. V roce 2011 se doporučuje vytvořit Vojenský dopravní úřad, který by centralizoval řídicí a správní činnost vojenské dopravy. Tím by došlo ke vzniku koordinačního dispečerského střediska, které bude sledovat veškeré zásilky ozbrojených sil ČR.

Logistika v dopravě bude realizovat strategické přepravy všemi druhy dopravy se zaměřením především na strategickou vzdušnou přepravu. Povede jednání a bude cílevědomě obsazovat ta logistická místa ve strukturách NATO, EU a organizacích, které pro rezort obrany budou výhodné (řídicí výbor SALIS, řídicí výbor Movement Coordination Centre Europe apod.). Organizace NAMSA bude ve větším měřítku využívána k hledání cest vyššího efektu služeb logistiky AČR.

Logistika v rámci modernizace a přijímaných modernizačních projektů logistiky bude vycházet z priority zabezpečení politicko-vojenských ambicí našeho státu. Proto bude důraz položen na logistické útvary, které uvedené ambice naplňují. Mezi ně patří především zabezpečení druhé úrovně logistické podpory 14. brigádou logistické podpory, a zejména nově vytvářeným 143. záspr. Vytvořením tohoto praporu dojde k doplnění chybějících potřebných sil a prostředků logistiky, a tím k pokrytí priorit politicko-vojenských ambicí.

V následující tabulce jsou uvedeny některé výhledové modernizační projekty.

Projekt	Mn. (ks)	Finanční zdroje	Zahájení	Plánované ukončení	Poznámka
Vysokozdvíže vozíky	414	0,98 mld. Kč	2011		splnění norem EU
Úpravny vody	70	0,84 mld. Kč	2011		
EC 60 kW	105	0,45 mld. Kč	2009		
Cisternový automobil – CAS	17	0,26 mld. Kč			požární ochrana
Výstavba Štěpánov		1,49 mld. Kč	2006	2016	zbývá 0,87 mld. Kč
Výstavba Týniště n. O.		1,4 mld. Kč	2015		
Výstavba Čermná n. O.		0,7 mld. Kč	2018		
Výstavba skladů 14. blogp		0,64 mld. Kč	2012		1. etapa 2012-2014

Na uvedené projekty jsou naplánovány finanční zdroje v celkové výši 16,25 mld. Kč, z toho 12,02 mld. Kč na projekty movitého majetku a 4,23 mld. Kč na projekty nemovité infrastruktury. Průměrně jsou v letech 2010 až 2014 do oblasti logistiky vyčleněny roční finanční zdroje ve výši 450 mil. Kč ročně, z toho na uvedené modernizační projekty připadá cca 50 %. Při současném trendu přidělování finančních limitů by byla potřeba na realizaci uvedených projektů cca několika desítek let. Autoři článku jsou proto názoru, že se současně přidělováními prostředky a tímto tempem nelze postupovat. Proto

v současné době je potřebné priority modernizace nastavit na modernizaci především techniky pro útvary 14. blogp včetně vytvářeného 143. záspr tak, aby byly naplněny politicko-vojenské ambice.

Obměnou dosavadně používané útočné pušky Sa vz.58, která je již morálně zastaralá, se velení české armády zabývá již delší dobu. V roce 2010 zahájilo ministerstvo obrany proces obměny ručních palných zbraní, zadáním zakázek a následně uzavřením smluv. Ve veřejných zakázkách – výběrovém řízení na novou útočnou pušku s příslušenstvím, zvítězila nabídka České zbrojovky a.s. z Uherského Brodu. Právě ona nabídla unifikovaný modulární zbraňový systém. Pod označením CZ 805 BREN A1 se skrývá útočná puška a verze CZ 805 BREN A2 (má kratší hlaveň), je označovaná jako karabina. Obměna osobní zbraně zapadá do projektu Voják pro 21. století. „Tento komplet bude ve své konečné podobě integrovat veškeré prvky osobní výzbroje, výstroje, komunikace, navigace, optoelektroniky a prvky sloužícími k identifikaci vojáka. Vzhledem ke snížení zdrojových prostředků jsme byli nuceni tento projekt rozčlenit na více etap a v té první etapě do roku 2015 Ministerstvo obrany ČR pořídí především ruční palné zbraně,“ uvádí na www.army.cz první náměstek ministra obrany Jiří Šedivý. Rezort obrany předpokládá, že v červenci 2011 by měl přebírat první dodávky uvedených zbraní. Poté se vojáci tyto útočné zbraně musí naučit dobře ovládat a používat. Pravděpodobně na podzim roku 2011 by měly útočné pušky projít prvním operačním nasazením.

Závěr

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že nejenom armáda, ale i její logistika bude v následujících letech výrazně šetřit. Značně snížené finanční zdroje musí především zabezpečit pokrytí politicko-vojenských ambicí ČR.

Proto logistická podpora 1. úrovně bude zabezpečena organickými jednotkami logistiky vševojskových jednotek a útvarů s využitím progresivních zásobovacích systémů logistiky 2. úrovně (14. blogp). Z území ČR bude podpora nasazených sil zajišťována silami stacionární logistiky, které budou současně zabezpečovat celý životní cyklus VTM od pořízení až do jeho vyřazení a plné spektrum služeb logistiky včetně zabezpečení krizových stavů. Výhledová modernizace logistického systému počítá s vytvořením logistického centra, opravárensko-skladovací základny, která bude poskytovat a řídit přidělování logistických zdrojů (zajišťovat podporu životního cyklu VTM v užívání AČR, zabezpečení plného spektra služeb) s výhledem zahájení realizace po roce 2015. Její organizační struktura vyplyne ze závěrů provedené analýzy v roce 2012. V závislosti na výši přidělených finančních prostředků v budoucích letech budou řešeny další modernizační projekty techniky a zařízení logistiky.

Použitá literatura:

- HALENKA, V. *Záměr rozvoje logistické podpory v roce 2010 a v následujících letech*. [pover point], Praha 2010.
- www.czub.cz, Česká zbrojovka – Automatické zbraně – CZ 805 BREN A1, Nová zbraň pro české vojáky: CZ 805 BREN A1/A2, ze dne 2. 2. 2011.
- www.army.cz, Alexandr Vondra představil priority rezortu v letošním roce, ze dne 13.1.2011.
- www.army.cz, Ministerstvo obrany uvažuje o větším využití agentury NAMSa při nákupech, ze dne 13.1.2011.
- www.army.cz, Zveřejnění výsledků auditu a kontroly zbrojních zakázek, ze dne 20. 12. 2010.